

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції

13 травня 2026 р.

Полтава
2026

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

В умовах повномасштабної військової агресії виникає нагальна необхідність у системному переосмисленні ролі молодіжного підприємництва як фундаментального чинника національної стійкості та економічної безпеки України. Підтримка та розширення потенціалу молодих підприємців сьогодні є не просто соціальним завданням, а стратегічним кроком для збереження інтелектуального та трудового капіталу держави. Саме молодь виступає ключовим суб'єктом інноваційного відновлення, оскільки здатна до максимально швидкої адаптації в умовах високої невизначеності та цифрової трансформації економічних процесів.

Ключовим інструментом реалізації цієї мети стало впровадження грантових державних програм, зокрема, проекту «єРобота», який через компонент «Власна справа» дозволяє молодим людям отримувати безповоротне фінансування для запуску стартапів. Важливою перевагою механізму є його повна цифровізація через веб-портал «Дія», що забезпечує прозорість процесу та доступність для осіб, які перебувають у різних регіонах країни, включаючи прифронтові території [1]. Аналіз ефективності чинних програм демонструє високий попит на мікрогранти серед молоді віком до 25 років, для яких було впроваджено спрощені умови доступу до капіталу. Поряд із фінансовою підтримкою, важливою складовою є пільгове кредитування в межах програми «Доступні кредити 5-7-9%», яка була адаптована до викликів воєнного часу для підтримки ліквідності малого бізнесу. Станом на 2024 рік, за час дії військового стану було видано понад 65 тисяч кредитів на загальну суму понад 257 млрд грн, що дозволило багатьом молодіжним проектам зберегти операційну діяльність [2]. Окрім загальнонаціональних програм, популярність здобувають ініціативи «Грант на власну справу для ветеранів», програма підтримки переробних підприємств, а також міжнародна програма «Erasmus для молодих підприємців», що надає можливість обміну досвідом з європейськими колегами.

Попри значну кількість ініціатив, поточний стан державних програм демонструє певну фрагментарність. Ефективність підтримки часто обмежується відсутністю дієвих механізмів страхування активів у зонах ризику та складністю адміністрування для початківців. Брак довгострокового інвестиційного капіталу та високий регуляторний тиск на етапі масштабування бізнесу призводять до того, що значна частина стартапів залишається на стадії мікропідприємств, без реальної можливості інтеграції у великі виробничі ланцюги, що актуалізує питання пошуку напрямків оптимізації державної підтримки.

Одним із ефективних напрямів вдосконалення є впровадження спеціалізованих правових режимів, відомих як «цифрові пісочниці». Це дозволить молодим підприємцям, що працюють у сфері високих технологій, здійснювати діяльність у контрольованому середовищі з тимчасовим звільненням від певних регуляторних обмежень [3], тобто без ризику санкцій на етапі запуску. Такий підхід мінімізує поріг входу в бізнес та стимулює розвиток проєктів із високою доданою вартістю, що є критично важливим для повоєнного відновлення. Окрім того, особливої актуальності набуває питання страхування воєнних ризиків через державні та міжнародні фонди, що

має стати базовою умовою для залучення банківського фінансування та приватних інвестицій у молодіжні стартапи, розташовані в прифронтових або деокупованих регіонах.

Важливим вектором оптимізації є синхронізація державних програм із процесами європейської інтеграції та цифровізації митних і фіскальних процедур. Для молодих підприємців, орієнтованих на зовнішні ринки, бар'єром часто стає не стільки відсутність коштів, скільки складність управління логістичними процесами. Впровадження спрощеного доступу до загальноєвропейських систем, наприкладі NCTS та автоматизоване отримання статусів, аналогічних «Авторизований економічний оператор» для малого бізнесу, дозволить молодіжним підприємствам органічно входити у глобальні ланцюги постачання. Це корелює із вимогами програми Ukraine Facility, яка передбачає глибоку інституційну трансформацію контролюючих органів, спрямовану на прозорість та сервісність підприємств [4]. Інтеграція українських молодих підприємців у глобальні економічні процеси є геополітичною необхідністю в контексті подальшого вступу України до Європейського Союзу.

Стійкість молодіжного підприємництва в довгостроковій перспективі залежить від зміщення акцентів підтримки у бік запровадження податкових преференцій для підприємств, які інвестують у наукові розробки та створюють робочі місця з високим ступенем технологічної складової. Поєднання фінансової автономії, цифрової трансформації та реального захисту інвестицій забезпечують перетворення молодіжного бізнесу на фундамент післявоєнної модернізації та економічної безпеки держави.

Отже, сучасна трансформація економіки України зумовлює критичну необхідність переосмислення ролі молодіжного підприємництва як фундаментального чинника національної стійкості. У сучасних реаліях молодь стає не просто об'єктом соціальної підтримки, а ключовим суб'єктом інноваційного відтворення, здатним до швидкої адаптації в умовах високої невизначеності. Проте поточний стан державних програм демонструє певну вичерпаність традиційних інструментів, які часто не враховують глибинних системних ризиків: відсутність механізмів страхування активів, складність адміністрування експортно-імпорتنих операцій та дефіцит довгострокового інвестиційного капіталу [6]. Ефективність державної політики сьогодні має вимірюватися не тільки кількістю виданих грантів, а й здатністю створювати життєздатну екосистему, де інституційні умови дозволяють малому бізнесу масштабуватися.

Література

1. Порядок надання мікрогрантів: Розпорядження КМУ від 21.06.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#n19> (дата звернення: 25.04.2026).
2. Міністерство фінансів України. Аналітичний звіт за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%». URL: <https://mof.gov.ua/uk/news> (дата звернення: 25.04.2026).
3. Маслій О. А., Кудінова А. О., Буряк А. А., Янко А. С., Білько С. С. *Детермінанти економічної безпеки держави в парадигмі цифрового розвитку*: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 324 с.
4. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council on establishing the Ukraine Facility. Official Journal of the European Union. 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj> (дата звернення: 25.04.2026).
5. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості – 2030» на 2026-2030 роки: Розпорядження КМУ від 11.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.04.2026).